

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

22.04.2022

Vår ref:

2022/3397

Deres dato:

Deres ref:

Forsvarsbygg
Postboks 405 Sentrum
0103 Oslo
Att. Gry Støvind Hoell
gry.stovind.hoell@forsvarsbygg.no

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen, 78 95 03 14

Hornøya og Reinøya - Dispensasjon - Restaurering av gammer, etablering av utedo og brønn, uttak av torv, ferdsel, oppsetting av telt m.v. - Forsvarsbygg

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Forsvarsbygg dispensasjon til omsøkte tiltak, herunder restaurering av gammer, etablering av utedo og brønn, uttak av torv, ferdsel, oppsetting av telt, utlegging av flytebrygge og helikoptertransport på Reinøya i Hornøya og Reinøya naturreservat.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 av 19. juni 2009 nr. 100.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Restaurering av gammer:

- a) Gjenstående restaureringsarbeider på gammene Trygga og Hygga kan gjennomføres i tiden fra og med 19.04.2022 til og med 30.09.2022, herunder:

✓ Trygga:

- Utvendig: Kalke pipa.
- Innvendig: Sette innredningen på plass.

✓ Hygga:

- Utvendig: Mure opp brannmur og pipe, legge never og torv på taket og sette inn vindu.
- Innvendig: Få på plass møbler/innredning.

2. Etablering av utedo:

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf
Org.nr. 967 311 014

- a) Gjenstående utvendige arbeider på utedoen, herunder sette på plass vindu og legge never og torv på taket, kan gjennomføres i tiden fra og med 22.04.2022 til og med 30.09.2022.
3. Etablering av brønn:
 - b) Gjenstående utvendige arbeider på brønnen, herunder legge never og torv på taket, kan gjennomføres i tiden fra og med 22.04.2022 til og med 30.09.2022.
4. Uttak av torv:
 - a) Det kan tas ut torv innenfor et avgrenset område rundt gammene (ca. 20 x 25 meter). se vedlegg
 - b) Forutsetningen for uttak av torv, er at torva som i dag dekker gammene, legges tilbake i uttaksområdet. Dette betyr at volumet av torv som kan tas ut skal tilsvare volumet av torv fra gammene.
 - c) Senest innen 30.09.2022 skal området hvor det er tatt ut torv jamnes utover, slik at terrenget tilsvarer opprinnelig terreng.
5. Ferdsel:
 - Ferdsel er tillatt innenfor blå stiplet strek på figur 1 i vedlagt vedlegg i tiden fra og med 22.04.2022 til og med 15.08.2022.
 - Mellom flytebrygge og gammene bør en følge sti for å unngå slitasje på grunn og vegetasjon.
6. Telt for opphold/hvile:
 - a) Det kan settes opp telt for opphold, hvile- og overnatting.
 - b) Teltet må plasseres i nærheten av gammene.
 - c) Teltet kan stå oppe fra og med 22.04.2022 til og med 30.09.2022.
- 8) Etablering av flytebrygge:
 - a) Flytebrygge kan etableres på østsiden av Gambukta i tiden fra og med 19.04.2022 til og med 30.09.2022. Flytebrygge og festepunkter på land og i sjø må være fjernet i løpet av 30.09.2022.
 - b) Flytebrygga må være konstruert for å tåle værforholdene på stedet, og den må forankres tilstrekkelig til bunn og land. Videre må det må foreligge planer for sikring av brygga dersom det meldes om dårlig vær.
- 9) Helikoptertransport (landing/flyging):
 - a) Det kan gjennomføres maksimalt 3 helikopterturer (én tur regnes som tur/retur) for transport av utstyr, materialer og søppel til og fra Reinøya.
 - b) Transporten må gjennomføres i tiden fra og med 15.08.2022 til og med 30.09.2022.

- c) Lossing/lasting må foregå i umiddelbar nærhet av gammene. Flyging til Reinøya må foregå i nord – sørlig retning dersom det er praktisk mulig, slik at flygingen foregår over så liten del av naturreservatet som mulig.

10) Væsker som olje, bensin m.v. som kan være til skade for naturverdiene, må oppbevares forsvarlig.

11) Avslutning av arbeidet

- a) Så snart tiltakene er avsluttet på Reinøya og senest innen utgangen av 30.09.2022, må alt utstyr, materialer, redskaper, søppel m.v. være fjernet fra naturreservatet.
- b) Dersom det har oppstått spor i terrenget på grunn av tiltakene, må terrenget så langt det er praktisk mulig, tilbakeføres til opprinnelig tilstand.
- c) Det må gjennomføres ferdigbefaring av tiltakene innen 30.09.2022. Forsvarsbygg innkaller Statsforvalteren til ferdigbefaring.

12) Dersom det oppstår skader på naturverdier som skyldes brudd på dispensasjonen med vilkår, må tiltakshaveren påregne å dekke kostnadene med å reparere skadene, jf. naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Bakgrunn

Det vises til søknad fra Forsvarsbygg datert 14.03.2022 om forlengelse av dispensasjon til restaurering av gammer og brønn samt etablering av utedo på Reinøya i Hornøya og Reinøya naturreservat. I tillegg søkes det om å legge ut flytebrygge i Gambukta like sør for Reinøya.

Planen var at arbeidet med restaureringen av gammene og etableringen av utedo og brønn skulle ferdigstilles i løpet av sommersesongen 2021. Arbeidet med gammene har tatt lenger tid enn antatt. Forsvarsbygg ønsker derfor å fortsette arbeidet sommer-sesongen 2022 for å ferdigstille samtlige av de omsøkte tiltakene.

Restaureringen av gammene vil starte rundt 23.05.2022, men det er likevel ønskelig å kunne få tilgang til gammene allerede fra og med 01.04.2022 til og med 30.09.2022.

Flytebrygga bør være på plass fra 01.05.2022, og det tas videre sikte på at restaureringsarbeidene skal være ferdigstilt rundt 15.08.2022. Den 19.08.2022 planlegger Forsvarsbygg åpning av de ferdigrestaurerte gammene og innen den 30.09.2022 skal det være ferdig ryddet og flytebrygga fjernet fra området.

Statsforvalterens vurdering

Søknaden er behandlet etter forskrift om Hornøya og Reinøya naturreservat av 28.01.1983 nr. 120 og naturmangfoldloven av 19.06.2009 nr. 100.

Det søkes om å gjennomføre følgende tiltak:

- 2) Restaurering av gammene Trygga og Hygga.
 - ✓ Trygga:
 - Utvendig: Kalke pipa.
 - Innvendig: Sette innredningen på plass.
 - ✓ Hygga:
 - Utvendig: Mure opp brannmur og pipe, legge never og torv på taket og sette inn vindu.
 - Innvendig: Få på plass møbler/innredning.
- 3) Ferdsel fra Gambukta langs sti opp til gammene samt et lite område rundt gammene.
- 4) Uttak av torv til gammer/utedo/brønn:
 - ✓ Gammene og utedoen er nesten ferdigstilt, men det kan likevel bli aktuelt å ta ut litt torv til avsluttende arbeider.
- 5) Etablering av utedo:
 - ✓ Utvendig: Sette vindu på plass og legge never og torv på taket.
- 6) Etablering av brønn:
 - ✓ Legge never og torv på taket.
- 7) Oppsetting av telt (for hvile-/opphold).
- 8) Etablering av flytebrygge
- 9) Bruk av helikopter for transport av utstyr, materialer og søppel.

Forsvarsbygg har tidligere fått dispensasjon til å gjennomføre tilsvarende tiltak som det søkes om nå, jf. vedtak fattet av Statsforvalteren i brev av 24.07.2020 (ref.: 2019/14329), 17.01.2020 (ref.: 2019/14329) og 31.01.2021 (ref.: 2021/802).

Det finnes ikke spesifiserte bestemmelser i verneforskriften for de omsøkte tiltakene. Dette betyr at søknaden om tiltak må behandles etter naturmangfoldloven § 48. Av denne bestemmelsen går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Det skal også vurderes om en eventuell innvilgelse av søknaden kan føre til presedensvirkninger.

Det fremgår av naturmangfoldloven § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fattet vedtak i saken. Statsforvalteren mener det foreligger god kunnskap om verneverdiene i Hornøya og Reinøya naturreservat gjennom blant annet forvaltningsplan og besøksstrategi for Hornøya og Reinøya naturreservat, effektstudie av turisme på sjøfugl, resultater fra forskning på sjøfugl, befaringer til naturreservatet samt kunnskap innhentet fra Statens naturoppsyn. Statsforvalteren vil på dette grunnlaget fastslå at kunnskapsgrunnlaget i henhold til naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. Førre-var-prinsippet etter naturmangfoldloven § 9 får dermed mindre relevans.

Restaurering av gammer på Reinøya

Restaureringen av gammer på Reinøya har pågått siden sommeren 2020. Arbeidet har tatt lengre tid enn antatt, blant annet på grunn av værforhold og utfordringer knyttet til transport mellom Reinøya og Vardø by. Etter to sesonger på Reinøya, gjenstår det noen mindre inn- og utvendige arbeider for å ferdigstille gammene Trygga og Hygga.

I følge verneforskriften pkt. V nr. 4 er bestemmelsene i pkt. IV ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende godkjente bygninger og anlegg. Med det omfang restaureringen av gammene har, mener Statsforvalteren at restaureringen av gammene ikke faller innunder den spesifiserte bestemmelsen i verneforskriften. En eventuell innvilgelse til restaureringen av gammene må derfor gis etter naturmangfoldloven § 48.

Til restaureringen av gammene benyttes det hovedsakelig enkle verktøy som støyer lite og som dermed ikke fører til nevneverdig forstyrrelse av dyre- og fuglelivet. At et fåtalls personer er engasjert i restaureringsarbeidene bidrar ytterligere til å redusere den samlede belastningen på naturverdiene, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Erfaringer fra sommeren 2020 og 2021 tilsier at arbeidet med gammene ikke har ført til nevneverdige konsekvenser for fuglelivet, og Statsforvalteren vil derfor gå inn for at Forsvarsbygg får dispensasjon til å ferdigstille gammene som omsøkt.

Eablering av utedo

Gjennom dispensasjoner gitt i 2020 og 2021, er utedoen nesten ferdigstilt. Det gjenstår å sette inn vindu og dekke tak med torv og never. Oppføring av utedo er forbudt i henhold til verneforskriften pkt. IV nr. 3. En eventuell innvilgelse av tiltaket må derfor gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Statsforvalteren går inn for at Forsvarsbygg skal få dispensasjon til å ferdigstille utedoen som omsøkt.

Eablering av brønn

Gjennom dispensasjon gitt i 2020 og 2021, er brønnen nesten ferdigstilt. Det gjenstår å legge never og torv på taket. Eablering av brønn er forbudt i henhold til verneforskriften pkt. IV nr. 3. Siden brønnen er svært liten i omfang, den er ikke til fare for mennesker og dyr, er knapt synlig i terrenget og at det har stått en brønn i området fra før, vil Statsforvalteren gi Forsvarsbygg tillatelse til å ferdigstille brønnen i tiden fra og med 15.04.2022 til og med 30.09.2022.

Uttak av torv på Reinøya

Gjennom dispensasjoner gitt av Statsforvalteren i 2020 og 2021, er det allerede tatt ut en del torv for bruk på gammene. Det gjenstår fortsatt å legge torv på utedo og brønn, og det kan også bli aktuelt å benytte noe torv på gammene.

Den gamle torva som dekker gammene vil i følge Forsvarsbygg ikke være egnet til gjenbruk. Dette betyr at det må stikkes ut ny torv. Forsvarsbygg mener det vil være mest hensiktsmessig å benytte torv i umiddelbar nærhet av gammene, noe som medfører mindre transportbehov og fare for spredning av fremmede arter. Det søkes derfor om uttak av torv tilsvarende et område på ca. 20 x 25 meter som i tidligere søknader.

Uttak av torv på Reinøya er forbudt, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 1 og 3. Uttak av torv vil føre til sår i myra. For å bøte på dette, vil det stilles vilkår om at det ikke tas ut mer torv fra myra enn det volumet av torv som i dag dekker gammene. Det vil også stilles vilkår om at torva på gammene føres tilbake til myra for å unngå at terrenget endres vesentlig, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Statsforvalteren har vurdert uttak av torv tidligere, jf. vårt vedtak av 17.01.2020 (ref.: 2019/14329). Med tanke på spredning av fremmede arter kom vi frem til at det var bedre å ta ut torv i umiddelbar nærhet til gammene enn å hente torv utenfra, og vi antar at gammene har vært bygd opp av torv fra Reinøya. Siden det er mye frø i torva som legges tilbake i myra, vil terrenget endres lite og vegetasjonen komme raskt tilbake.

Statsforvalteren går inn for at Forsvarsbygg skal få dispensasjon til å ta ut en begrenset mengde torv fra et område like ved gammene til bruk på utedo og brønn, eventuelt gammer, og stiller vilkår om at terrenget i området hvor det er tatt ut torv må jamnes utover slik at det tilsvarer terrenget før uttaket. Dette må gjøres innen utgangen av 30.09.2022.

Ferdsel

Forsvarsbygg har behov for å kunne ferdes på land fra østsiden av Gambukta, langs sti opp til gammene og innenfor et begrenset område rundt gammene på Reinøya i tiden fra og med 15.04.2022 til og med 30.09.2022

I følge verneforskriften pkt. IV nr. 5 er ferdsel på land forbudt i tiden fra og med 01.03 til og med 15.08. Statsforvalteren mener at ferdsel i området rundt gammene vil ha begrenset innvirkning på sjøfuglene fordi gammene ligger i et område hvor det er forholdsvis lite fugl og begrenset hekkeaktivitet, og de ligger også langt fra fuglefjellene på Hornøya.

For at de omsøkte tiltakene skal kunne gjennomføres på en rask og hensiktsmessig måte, vil Statsforvalteren tillate innenfor blå stiplet strek på figur 1 i vedlagt vedlegg i tiden fra og med 22.04.2022 til og med 15.08.2022. For å avgrense eventuell slitasje på grunnen/vegetasjon etter ferdsel og unngå forstyrrelse av fuglelivet, vil Statsforvalteren anbefale at det benyttes én fast trasé mellom flytebrygga på østsiden av Gambukta og gammene.

Oppsetting av telt

I forbindelse med restaurering av gammene har det tidligere blitt gitt dispensasjon til å benytte et mindre telt til overnatting, opphold og hvile.

Oppsetting av telt på Reinøya er i utgangspunktet forbudt, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 7. Statsforvalteren har forståelse for at det kan være behov for å ha et telt stående på Reinøya, ikke minst på grunn av skiftende vær og fordi det til tider kan være utfordrende å ta seg inn til Vardø by i småbåt.

Statsforvalteren vil gå inn for at Forsvarsbygg får sette opp et midlertidig telt for hvile-/opphold i forbindelse med restaureringsarbeidene som pågår på Reinøya. Det vil stilles vilkår om at teltet kan stå oppe i tiden fra og med 22.04.2022 til og med 30.09.2022, og at det må plasseres i nærheten av gammene. Siden teltet er en midlertidig innretning, vil vegetasjonen allerede neste år komme tilbake, og vi kan derfor ikke se at tiltaket vil skade verneformål eller verneverdier.

Etablering av midlertidig flytebrygge

Transport av materialer og utstyr fra småbåt til land viste seg i 2020 å innebære betydelig risiko, da fjellet ved ilandstigningsstedet kunne være glatt og det kunne være vind og bølger som gjorde ilandstigningen ekstra vanskelig.

For å gjøre denne delen av arbeidet tryggere, fikk Forsvarsbygg dispensasjon til å etablere en midlertidig flytebrygge på østsiden av Gambukta. Brygga er ca. 8 meter lang og 2 meter bred. I tillegg vil det etableres en landgang som er ca. 8 meter lang og ca. 1 meter bred til land. Flytebrygga forankres i sjø med anker og kjetting og med tau/kjetting til land. Siden flytebrygga ligger like utenfor vernegrensa, men trenger forankring til land, mener Statsforvalteren at tiltaket er søknadspliktig, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 3.

For at restaureringen av gammene skal kunne fullføres på en sikker og hensiktsmessig måte og for å ivareta sikkerheten ved transport av materialer og utstyr, vil Statsforvalteren gå inn for at Forsvarsbygg får etablere en midlertidig flytebrygge i Gambukta som omsøkt.

Det vil stilles vilkår om at den planlagte brygga må være konstruert for å tåle værforholdene som kan oppstå i dette området sommerstid, og at det må foreligge planer for sikring av brygga dersom det meldes om dårlig vær, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Bruk av helikopter for transport av utstyr, materialer og søppel

Det søkes om å benytte helikopter for transport av materialer, utstyr og søppel til og fra Reinøya i tiden fra og med 15.08.2022 til og med 30.09.2022.

Bruk av helikopter i forbindelse med transportoppdrag til Reinøya er forbudt, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 6. Siden det ikke finnes spesifiserte bestemmelser for tiltaket, må en eventuell innvilgelse av tiltaket gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Fra midten av august og senere på høsten, er det som regel svært lite fugl i Hornøya og Reinøya naturreservat. Statsforvalteren åpner opp for maksimalt 3 turer (én tur regnes som tur/retur) i tiden fra og med 15.08.2022 til og med 30.09.2022 for transport av byggematerialer, utstyr og søppel.

For å unngå å forstyrre fugler som kan befinne seg i området på denne tiden av året, stiller vi vilkår om at flygingen må skje i nord-sørlig retning dersom det er praktisk mulig, slik at flyging over naturreservatet minimaliseres, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Siden det fortsatt kan være noe fugl igjen i naturreservatet fra midten av august, oppfordrer vi Forsvarsbygg til å gjennomføre flygingene/landingene fra slutten av august og utover.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert samtlige tiltak både enkeltvis og samlet, og basert på erfaringer fra restaureringsarbeidene somrene 2020 og 2021, og med de vilkår som settes til dispensasjonen i 2021, kan vi ikke se at en innvilgelse av de omsøkte tiltakene vil være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom det likevel skulle oppstå skader på naturverdiene, vil vi stille vilkår om at søker/tiltakshaver må rette skadene, jf. naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Heidi-Marie Gabler (e.f.)
seksjonsleder

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:

Statens naturoppsyn Vadsø
Statens naturoppsyn Vadsø
Vardø kommune
Forsvarsbygg ved Arnt Magne Haugen

christer.michaelsen@miljodir.no
arne.petter.sarre@miljodir.no
postmottak@vardo.kommune.no
arnt.magne.haugen@forsvarsbygg.no

Vedlegg:

Kart og flyfoto som viser plasseringen av omsøkte tiltak.